

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábes politkar egyszeri hirdetésnél 8 kr., többszöri hirdetésnél 7 kr. — Helyedül 30 kr. Hirdetéseik és díjak HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő: ÉLES KÁROLY.	A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk.
Egész évre	4 frt.	A kiadók nevében: Lukonich Gábor dr. Bárdi György dr. Darnay Kálmán.	Előfizetési pénzek Darnay Kálmánhoz, a kiadó hivatal főnökéhez küldendők.
Fél évre	2 frt.		Kéziratokat nem küldünk vissza.
Negyed évre	1 frt.		
Egyes szám ára 10 kr.			

A hetedik érzék.

Boldog elődeinknek meg volt a maguk öt jó fizikai érzékük, mellyel felfogták és megismerték (a maguk módja szerint) a természetet, melyben éltek, mely képessé tette őket arra, hogy napi szükségleteiket megszerezzék s igényeiket kielégítsék.

A megélhetés feltételei azóta nagyon súlyosodnak s öt érzéke egyedül nem volna képes fenntartani az embert. Szerencsére a filozófusok feltalálták a hatodik érzéket, az öntudat alakjában jelentkező szellemi érzéket. Ennek hiányában az emberi élet nem is élet, hanem pusztá tengődés.

Jaj annak, akiben nincs meg vagy akiben eltompult az öntudat érzéke. De a haladó kor fokozódó szükségleteivel szemben még a hatodik érzék létezése is elégtelennek bizonyult. Szerencsére, hogy nemcsak az életfeltételek, de maga az emberi nem is folytonos evolúcióban van s mindig új fegyvereket nyer a létért való küzdelemben. Brassai bácsi, tudományos életünk Nesztora is, legutóbb tartott felolvasásában azon erős hitének adott kifejezést, hogy a mai embereket még egy sokkal tökéletesebb nemzedék fogja követni. De ez a generáció egyszerre elő nem állhat. Századok csigalassúságú fejlődésének lesz eredménye. És ezen fejlődő tökéletesedés nyomai már is mutatkoznak, különösen a nyugat nemzetéinél, a melyek mint legré-

gibb európai kulturnépek a legkedvezőbb körülmények közt éltek s melyeknek fejlődése következtül a legelőrehaladottabb stádiumban van. Ezek körében már mutatkozik a legújabb szükségletek felismerése és kielégítésére egy újabb, immár a hetedik érzék — a társadalmi érzék.

A magyar faj még nem érte el ezt a fejlődési fokot és tanácstalanul áll a század végén a legkülönfélébb velleitásoknak eddig soha nem tapasztalt szörnyű kaoszában, melyben az istentagadás a fanatizmussal, a mindenható állam az államnélküliséggel, a legkorlátlanabb individualizmus, az anarchia, a vasmarku szocializmussal, egoizmus az altruizmussal vivja szörnyű harcát. Szinte féltő, hogy ez a féktelen forgatag, mely mindent veszéllyel fenyeget, tényleg elsöpri azokat a népeket, azokat az államokat, melyek nem bírják a hetedik érzéket, melyek nem látják az ellentétes erők eredőjének irányát, mely a kibontakozás felé elvezet.

Nekünk pedig még nincs meg ez a hova-tovább szükséges érzékünk. A szociáletika irányában egyáltalán érzéketlenek vagyunk. Ebből a szempontból nincs izlésünk, sem szaglásunk. Nincs meg az a finom, szinte nőies idegzetünk, mellyel a társadalmi kérdések sötétjében eligazodni tudnánk. Pedig amint a fizikai világban, úgy az etikaiban is ez igen fontos szerepet játszik. A kérdések tömkelegében, ahol az okok komplexitásánál fogva az ész hatalma megtörik, mintegy beidegzi az em-

ber a hatásokat és ellenhatásokat s csak ezek irányítása után mehet. És nincsen hallásunk, hogy meghalljuk a társadalom jajait, a győzők diadalmamóráit s az elnyomottak sóhaját. És nincsenek szemünk látásra, hogy észrevegyük a társadalom igazságtalanságait, a testvérek harcából eredő véres sebeket.

A társadalomnak még azon rétegeiben is, melyek vezérszerepet vinni hivatva volnának és tényleg visznek is, a legtöbbekben nincsenek meg ezek az érzékek. S ha ezek nincsenek meg, melyek a megfigyelés kincseit a tapasztalás tárházaiba gyűjtik össze: hogyan lehetne meg mindezek reultatumaként a fő, a társadalmi öntudat, vagyis azon pszihikai állapot, mely felismerteti az emberrel nemcsak azt, hogy ő minden más hozzá hasonló embertől különálló, hanem azt is, hogy azokkal együtt összefüggő organikus egészet, élő individuomot alkot, melynek magában véve csak elenyésző csekély része. A társadalom keletkezését akár a szükségből, akár a célszerűségi belátásból vezetjük le, azt el kell ismernünk, hogy ez organikus szervezet, mert hiszen a munkamegosztáson alapul: és azt, hogy az ember ennek a szervezetnek csak jelentéktelen része; hogy az individualitás szűk korlátok közt mozog. Amit az is bizonyít, hogy az ember létfeltételeit csak a társaságban találja fel, hogy minden funkciója determinálva van a társaság által és főleg, hogy igen ma-

Szép Eliza menüettje.

— Elbeszélés. —

Ment a dal kutféjéhez, mintha mágnes vonzotta volna. Egy kicsi ház nyitott ablakából hangzott ki. A gordonkahanghoz nemsokára még más négy hang simult s a pompás kvintett be-töltötte a nyári levegőt. A báró megállott a kis ház kerítése előtt, rátámaszkodott s hallgatta a hullámosan áradó hangokat. A dalt egy másik követte, másféle, de ugyanaz a fajta: mélyseges, szinte himnuszzerű. Egy nemzet keserősége érzett ki belőle.

Négy egészen fiatal legényke és egy idősebb ember dalolták. Az idősebbet már látta egyszer: a kálmánista lévita. Egyik dal követte a másikat s egyik szebb, duzzadóbb, mint a másik. Mikor visszatértek az először énekelt dalra, a báró nem állhatta meg, hogy onnan kívülről ő is bele ne vegyüljön. Odabenn elhallgattak, hanem a kerítés mellől csak úgy szöveg nélkül tovább hangzott a dal. A lévita az ablakhoz állott és kiszólt:

— Ki vagy?
— Ich! der Barón.

A lévita nem mondta neki, hogy jöjjön be a báró ur, hanem azért bement. És ha már bent volt, a lévita magyar ember és érti a szives fogadást. Bemutatta neki a négy ifju embert: kettő egri diák, kettő meg sárospataki, vakáció van, hát barangolják az országot s im most versengenek egymással, hogy ki tud szebb és régiebb nótát.

A báró figyelmesen hallgatta a nótázásukat,

elővette a jegyzőkönyvét s a neki tetszetősebb dalokat belekottázta. Fog valaki ezeknek a nótáknak örülni a császárváros pompázó palotájában s megtudja majd, hogy az a megtérés még sem volt teljes. Talán duzzogni fog, talán örülni. Ki tudná azt? A szép Eliza beszédes ajakkal is titokzatosabb, mint az egyiptomi néma kőbálvány. Megpróbálta a lekottázott dalokat a kottából elénekelni. Nagyon mulatságos egy muzsika jött ki belőle: eseten, szaggatott nótázás. Kétségbeesett, amikor belátta, hogy ezeket a dalokat nem lehet lekottázni. Sziveket, csillagvilágos alföldi éjszakát, esti harmatban fűdő virágillatos levegőt s régi szenvedések emlékeit kel-lene hozzámollékelnie, hogy ott fön a tündérpalotában megértsék.

Egy dalt, amely így kezdődik: Kalapom szememre vágom... háromszor is átjavított, még se az volt, amelyiket odafön hallott a pianinón eljátszani s amelyet itt ezek a diákok ép úgy eldaloltak.

A lévita azután megnyugtatta, hogy aki ezt a dalt eltudja énekelni vagy játszani: meg-érti annak a szive a többi papirosról is. Az lett a vége ennek a mulatságnak, hogy a diákok másnap átköltöztek a loányvári kastélyba s a kasznár azt a rendeletet kapta a bárótól, hogy neki épp olyan ruhát csináltasson, aminő a diákoké s vegyen neki szűrt, tulipánvirágost, fekete bolyhos gubát meg árvalányhajjas kalapot.

— Nem leszünk többé németek! — mondotta.

És ez volt az utolsó szó, amelyet életében ezen a nyelven elmondott. Mikor új ruhájában

meglátta magát a tükörben, örömittasan fölkiáltott:

— Ez a legény csakugyan annak az unokája, aki két esztendőn át a kuructáborban élt s ott állott a Rákóczi oldalán... Feledni tudunk csak és pazarolni? Nohát nem fogunk!

Csöndesen éledgett ezután a diákjaival, akik lassan hozzánövekedtek s meg is házasodtak. Gazdálkodott, serényen gyűjtötte a pénzt s visszaváltogatta azokat a birtokokat, amelyeket az ősei zálogba tettek. A családja pedig pazarolt odafön. Kitört belőle a káröröm, amikor egy-egy új birtokrészre ismét rátehetette a kezét s valósággal dühöngött benne a vagyonszerzés vágya.

Az egykori selyemgyerek rusztikus köz-nemessé vált, a bécsi szalonok finom gavallé-jára csak az a gyöngédség emlékeztetett, amely-lyel egy oleandertőt ápolgatott, s a mellett hajnalonta elábrándozott. Vajjon oly tükrösek-e még azok a kék szemek s oly beszédes-e még az a piros száj? Minden három hónapban egy vaskos levél ment a szép Eliza címére. Nem volt abban semmi más, mint az újabban hallott daloknak a kottája. Némelyik olyan új volt, hogy még csak a báró maga tudta. Olykor mégis mellékelve volt egy-egy préselt oleanderrózsa.

Egyszer a levél visszajött Bécsből. Akinek szólt, nem volt ott többé. Egy nagynője meg-írta, hogy a die schöne Eliza kegyvesztessé lett, nagyon furcsának találták az udvarnál, hogy amelyik magyar gavallérral ő egy menüettet el-táncolt; az mind, több-kevesebb botrány után, futott haza Magyarországra, parasztnak.

gas rendü funkciókat sajátít el és gyakorol — így pl. a járás, beszéd művészetét, — mig individualitásának tudatára jön.

Nem kell azonban azt gondolni, hogy a társadalmi öntudatnak a kifejlődésére csak várni kell s hogy az, ha itt van ideje, úgy is kifejlődik, előbb meg minden erőlködés dacára sem. Az evolucionális fejlődés mindig a viszonyok hatása alatt keletkezik, tehát utólagos, alkalmazkodó jellegű, de kifejleszhető preventive is, ha előidézzük az okokat, melyeknek eredménye; így megszerezhetjük előre, s nem kell eltűnnünk annyi nélkülözést és fájdalmat s nem kell eső után magunkra venni a köpenyegyet. A társadalmi öntudat pedig, mint fentebb kifejtettük, a társadalom megfigyelésének és ismeretének eredménye.

De az itt éppen a baj, hogy nem ismerjük a társadalmat. Sőt gyakran tapasztaljuk, hogy a társadalommal azonos keretű, de lényegesen más fogalmakat intelligens, sőt tanult emberek is összezavarnak. Igaz ugyan, hogy a társadalom alapos, igaz és teljes ismeretével még senki sem dicsekedhetik, de a kutatás és boncolás itt is ropant sokat felderített már; az alaptörvények némelyike már beigazolást nyert, s magának a társadalom organikus voltának felismeréséből is sok tétel levezethető. — És ott vannak a történet tanúságai: a római társadalmi mozgalmak láncolata, melyek annyi hasonlatosságot mutatnak a mai viszonyokhoz, s melyek gazdag forrást nyújtanának úgy az elméletnek, mint a társadalmi kérdések gyakorlati megoldásához.

Amde ezen ismeretek nélkül nem fedezhetők fel a társadalom szükségletei és vezéreszméi sem, mert ezek megítélése sok tanulmányt, mélyreható megfigyelést és erős logikát kíván. Erős kritika nélkül a tények megfigyelésében homlokegyenest ellenkező eredményekhez juthatni.

A szükségletek felismerése nélkül pedig a társadalom nem ismerheti fel feladatait sem, melyeket maga elé tűzni és megvalósítani. vagy melyekért küzdeni hivatva van. Ez pedig szükségleteinek lehető teljes fedezése, hogy így a legtöbb ember legnagyobb boldogsága és békéje biztosítva legyen, mert a társadalom öncél (mert már maga a társaság is kielégíteni képes a társas hajlamokat), míg az állam csak eszköz a cél legjobb elérésére. Ezen szükségleteknek és feladatoknak fel nem ismerése oka nagy részben annak, hogy a parlamentárizmus immár üres fogalom.

Egy kozáknak a pikája átszurta a báró szívét. A végrendeletében úgy intézkedett, hogy összes birtokait családjának mindig az a tagja használja életfogytig, akit a vármegye közönsége mint legtöbb hazafias érdemekkel bővelkedőt, erre legérdemesebbnek tart és megválaszt. És ennek lesz egy gyöngéd kötelessége is: ápolni egy oleánderfát, amely már akkora nagyra nőtt, hogy a leányvári parkban külön üvegpalotát kellett építeni a számára.

Igy esett meg, hogy egy elnömetesedett magyar család tagjait idekötötte a magyar földhöz s versengést támasztott bennük a hazafiságban.

Kemechey Jenő.

Átballagok a réten . . .

Átballagok a réten
Ezer virág között
És nem szedek belőlük,
Bokréta nem kötök.

Hogy le ne tépjem őket,
Virulni hagyjam én,
Mintha remegve kérnék:
Hajlonganak felém.

Fölösleges a kérés,
Az aggodás minek?
Nem tépek már virágot;
Hogy tépjek, nincs kinek.

Sió Ferenc.

De oka másrészt annak is, hogy nálunk hiányzik a közérzületnek és a közvéleménynek hatalmasabb kifejlődése. Nincs meg a közérdeknek az a világos felfogása, mely megtanítaná az embereket, hogy a közjó előmozdítása a legjutalmazóbb befektetés, mely busásan meghozza a maga kamatait. Ennek a felfogásnak a beoltása az állam polgárokba a legjobb szer a torzsalkodások és a politikai pártgyűlölség tulzása ellen; ez maga képes a most annyit hangoztatott korrupció ellen sikra szállani.

Es hetedik érzékünk hiányának még egy végső oka van: hogy a társadalom semmi elismeréssel sem adózik azoknak, akik ezekkel a kérdésekkel behatóban foglalkoznak. Ma pedig, mikor a társadalom alapjai minden oldalról meg vannak támadva, szükség van ezek hangoztatására és azoknak, kik ezt felismerik, nem szabad a társadalom közönyétől elkedvetlenedniük, sőt kétszeres buzgalommal kell hirdetniök az iskolában és a színpadon — mindig megfelelő alakban — s az életben mindenütt a társadalomnak, hogy: ismerd meg magadat, mert az erős társadalmi érzés az igazi nagyhatalom.

A napidijasokért.

A napidijasok évek hosszú során küzdöttek, hogy nyomorult helyzetükből valami kibontakozást nyerjenek. A hosszas küzdelem végre némi gyümölcsöt termelt számukra, mely abban a törvényjavaslatban nyer kifejezést, melyet Lukács László pénzügyminiszter terjesztett f. hó 11-én az országgyűlés elé.

E törvényjavaslat bizonyos előnyöket ígér az eddigi szomorú állapotokkal szemben. Mert mi volt eddig napidijas az államélet keretében? Pária, kinek oly sovány kenyere a főnök úr emberbaráti érzelmétől vagy kénye kedvétől, szeszélyétől függött, aki akkor vonta el szájától ezt a falat kenyeret, mikor nékie tetszett. Míg a szolgák igényeit törvény biztosította, addig a napidijas fölött folyton ott függött a törvénynélküliség Damokles kardja.

Végre megszűnt a törvény, melyért oly sokat kérelmeztek. Igaz, a napidijas most is a társadalom legsilányabban díjazott osztálya marad, mert az állam a fővárosiaknak 1 frt, a vidékieknek 80 kr legkisebb napidiját ígér, mennyire az utolsó napszám is rákeres, de hát állásuk annyi biztosítást még is nyer, hogy az elbocsátást egy havi fölmondáshoz köti, mi ellen a napidijas felebezzéssel élhet. Betegség esetére egy hónapig teljes, kettőig fele fizetését kapja, ha tovább is beteg marad, beszüntetik a fizetést, de állását még három hónapig fenntartják. Csekély nyugdíjra is számíthat, ami 10 év után 100, 20 év után 200 és 40 év után 300 frt. Végre az állam napidijasait a tisztviselői állások betöltésénél másokon előnyvel bírnak.

Az a sok ezer ember, aki napról napra ott görnyed az íróasztal mellett s terhes munkája közben oly vágyakozással leste sorsa jobbra fordulását, bizonyára többet várt ennél. De a remény caalla tündér, aki vágyainknak csak kis részét valósítja meg. Eredménye azonban abban is fog nyilvánulni az állam jóakarátának, hogy felkelti a maganhivatalok, intézetek, irodák stb tulajdonosaiban is a részvétet a napidijasok sanyaru helyzete iránt s annak javítására buzdítja őket.

A napidijasi állásnak olyfoku javítását azonban, mely e foglalkozást is az életcéllal bíró foglalkozások sorába emelné, a legnagyobb jóakarát mellett sem remélhetjük. Kizárja ezt ennek az állásnak minősége és a vele összekötött munka. Azért csak azoknak ajánlhatjuk, hogy napidijasok legyenek, kik azt a rendes tisztai állás közvetítőjéül és lépcsőjéül tekintik. Akik tehát 3—4 középszikolat végeznek úgy a

saját, mint a társadalom és haza érdekében üdvösebb dolgot cselekszenek, ha a kereskedelmi vagy ipari pályára lépnek, mintha 80 kr. napidijért odabílneselik magukat az íróasztal rabszolgájának s később öntudatra ébredve, átkozzák a sorsot, mely erre a pályára nyűgözte őket.

Hagyják meg a napidijasi állást azoknak, kiknek a viharoktól tépett élethajója immár nem talál biztosabb kikötőt ennél.

X. Y.

A hazai ipar érdekében.

Az orsz. iparegyesület az alábbi kérelmet intézte az ország kaszinóihoz és társadalmi egyesületeihez. Az igazgatóság fölkérésére készsággel közöljük a körlevél tartalmát.

Az ezredéves kiállítás alkalmával tartott iparos-kongresszuson, főleg a műiparosok ismét azzal a panasszal állottak elő, hogy a magyar társadalom nem pártolja eléggé a magyar ipart és nem méltányolja kellőképp a fiatal magyar műiparosoknak gyakran jelentékeny áldozatokkal járó megtelepedését, mert mint a tapasztalat mutatja, főleg emlektárgyak vagy díszművek és a műipar szempontjából hálás műiparcikkokban való szükségleteit rendszerint külföldről szerzi be. Pedig éppen az ezredéves kiállítás elég fényes bizonyítványát állította ki a magyar műipar versenyképességének s a társadalom legszélesebb rétegei tudomásul vehették, hogy a műipar majdnem minden ágának van már nálunk hivatott művelője. Ezeket azonban a nagy közönség nem eléggé ismeri s a felmerülő szükség esetén létezésük után nem is kutat, hanem a legtöbb esetben az ismert külföldi forrásokhoz folyamodik.

Mivel pedig műiparunk már elég erős arra, hogy a magyar társadalom támogatására apellálhasson s mivel a magyar társadalom sokkal hazafiasabb, semhogy a megokolt kérszót figyelemre ne méltassa, az iparos-kongresszus nevében készsággel ragadjuk meg azon alkalmat, hogy az ottani társadalom egyik fontos tényezőjéhez, a mélyen tisztelt elnökség által képviselt testülethez forduljunk azzal a kérréssel, hogy a tudomása szerint fölmerülő esetekben odahatni méltóztatassék, hogy a hatóság, egyesület vagy magánosok megrendeléseikkel kizárólag hazai műiparosokhoz forduljanak.

Tekintettel továbbá ama méltányos és hazafias törekvésre, mely a magyar stílusnak minél tökéletesebb érvényesítése érdekében megindult s melyet csak műpártoló közönség jóindulata támogatása képes jelentékeny arányokban előmozdítani, melegen ajánljuk, hogy egyes dísz- és műtárgyak megrendelése alkalmával azoknak magyar stílusban való tervezését és kivitelét követelni méltóztatassanak.

Magyar stíli rajzok közvetítésére, illetőleg mindennemű utbaigazítás vagy fölvilágosítás megadására egyesületünk mindenkor készsággel rendelkezősére áll a t. műpártoló közönségnek.

Bizalommal kérjük azonban a t. elnökséget, hogy éppen az általa képviselt rétegekben, a műpártoló művelt közönség körében minden adott alkalommal odahatni szíveskedjék, hogy a magyar ipar pártolásának hazafias csele tényleg érvényesüljön és hogy készsággel fölajánlott közreműködésünket az érdekeltek minél többször vegyék igénybe.

Budapesten, 1897. április 10.

Kiváló tisztelettel

Az országos iparegyesület nevében:

Gelléri Mór,
aligazgató.

Gróf Zichy Jenő,
elnök.

H I R E K.

— A kaszinó választmánya f. hó 13-án, Lukonich Gábor dr. elnöklele alatt tartott ülésén elhatározta, hogy az évek előtt alkotott könyvtárszabályokat végrehajtja, azért az összes kintlevő könyveket bekéri, s a könyvtárt revízió alá veszi. E munkára Malomsoky János könyvtáros, Eöry Szabó Jenő dr. és Kellemen Károly dr. tagokat kérte föl a választmány. Ezután elnök indítványozta: rendezzen a kaszinó a sarvati erdőben nyári táncmulatságot. A választmány az indítványt elfogadta, s a módosított megállapításával Lukonich Gábor dr., Bükkel Antal, Éles Károly, Füzik Gyula, Ján István, Kellemen Károly dr. és Sümegi Tivadar tagokból álló bizottságot bízta meg. Az ülés Bárdi Ferenc drt és Pogonyi Nándort a kaszinó kóborlébe fölvette.

— Bérmlás. Dr. Hornig Károly báró megyes püspök május hó 27-én Tütrjén, 28-án Nyírádon, 29-én pedig Káptalanfán fogja a bérmlás szentségét a kat. hívőknek kiszolgáltatni.

— Hivatalos napok. A sümegi népbank, hogy a közönség igényeinek minél jobban meg-

lellessen, az eddig tartott heti két hivatalos napok helyett június 1-től hármat tart: hétfőn, szerdán és pénteken délután, de törzsbeszédet csakis szerdán és pénteken fogad el.

— **Eljegyzések.** Práger Tivadar keszthelyi kereskedő, a Lázár Lipót és fia cég utóda eljegyezte Epstein Vilmos helybeli kereskedő és gyáros kedves leányát, Aranka kisasszonyt.

— **Gaál Péter** káptalanfai kántortanító eljegyezte Tapolcán néhai Szalaváry Rezső tapolcai kántortanító kedves leányát, Szalaváry Karolin kisasszonyt, ki a káptalanfai iskolánál mint tanítónő működik.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Stokker Antal nagykanizsai kir. ügyészéi alügyészt a budapesti ügyészséghez helyezte át.

— **Meghosszabított előmunkálati engedély.** Tuska Waldemár és dr. Köves Jenőnek a rumi vasút állomásától a türjei vasút állomásig vezető h. é. vasútra megadott előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabította.

— **Az első nődoktor.** Mint érdekes kor- és kultúrtörténeti adatot közöljük, hogy a magyar tudományos egyetem rektora és tanácsa május 14-én Wartha Vincéné, született szentgyörgyi Hugonay Vilma grófnőt doktorrá avatta.

— **A toronyóra.** Megbecsülhetetlen kincs nekünk a mi toronyóránk, mert fő hivatása — úgy látszik — nem az, hogy az idő folyását pontosan mérje, hanem hogy bennünket ami közéleti állapotunkra figyelmeztessen. Ha e téren minden stagnál, vagy csigalassúsággal halad előre, a toronyóra mindig siet, figyelmeztet bennünket, hogy az idő eljár, siessünk előre ügyeinkben, dolgainkban. A jámbor! hiába minden igyekezete, mert az óradirigáló egyházi azután hamarosan visszakommandirozza szegényt. Így azután napról napra többször is jókora eltéréseket mutat a rendes zónaidőtől, ami mind azoknak, kiknek polgári foglalkozása órához van mérve, állandó bosszúságot szül. Legkevesebb sem itélhetjük el, kire az óra felügyeletét bízták, mert ezt a régi szerszámot a legelső svájci vagy szentgotthárdi órásmester sem tudná megregulálni, oly vásott portéka. Legjobb volna nyugalomba helyezni, eleget rászolgált már.

— **A választók figyelmébe.** Az országgyűlési képviselőt választó polgárok összejárását május hó 24-én a városházán eszközli az összeíró bizottság.

— **Ütözgalat.** Eisler Frigyes műszaki tanácsos Szombathelyről Mittelmann Aladár kir. mérnök kíséretében f. hó 12-én Sümegre érkezett. Megvizsgálták az állami és törvényhatósági utakat s minden rendben találtak. Még aznap tovább utaztak Tapolcára.

— **Állami segítség.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a szegvári r. k. iskolának 50., a bodorfaei r. k. iskolának 145 frt. államsegélyt utaltványozott.

— **A fagyos szentek.** A kalendáriumnak összes szentjei nem okoznak annyi rettegést az emberiségnek, mint Pongrác, Szervác és Bonifác, ez a három fagyos szent. Rossz híruk annyira belevésődött az emberek lelkületébe, hogy szinte babonás félelemmel várjuk közeledésüket, aggodva lessük a barometert, termometert s botúzik a 100 esztendő kalendárium jóslásait a parasztagdák: vajjon nem-e teszi tünkre egy év fáradság munkáját a fagyos társaság valamelyik tagja. Talán rosszabb is híruk a kelletténél s ez bosszanthatta fel őket annyira, hogy az idén ugyancsak beakarták igazolni a felölök táplált véleményeket. Pongrác előhírnökül gyenge fagyot küldött, mely különösen a lapokon megcsipkedte a növények levézetét. Mikor azután beköszörtött maga, hát a „jó nap” ugyancsak hiányzott üdvözléséből. Egész Ausztrián hatalmas hólepel vont a növényzet üde zöldjére, nálunk pedig oly hideg esőt csurgatott ránk, hogy szinte dideregünk bele. De végre is súlyosabb baj nélkül bucsut vett mitőlünk, a három respektált szent, de azért el ne bizakodjunk, mert 25-ig ott ül a kályha vállán — Orbán.

Keszthelyi levelezőnk írja: A fagyos szentek első napja, a rettegett Pongrác, Keszthelyem és vidékén sok kárt okozott. A Balatonmentén mindenfelé megéreztek fagyos lehetét, különösen a szőlők, melyeknek gyenge hajtásai mind elfagytak. Több gyonesi gazda könnyhullatva panaszkolta az okozott kárt Keszthelyen. Bizony reáforne egy kis istenáldás erre a csapástól gyakran meglátogatott derék szorgalmas magyar népre,

— **Tanítói előléptetések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a kereskedelmi és polgári iskolai tanítók sorában a következő előléptéseket eszöszölte: A VIII. oszt. 3-ik fokozatába Udvardy Ignác zalaegerszegi felső kereskedelmi iskolai igazgatót, — a IX. oszt. 2-ik fokozatába Schmiéd József és Balassa Benő polgári iskolai tanítókat, — a X. oszt. 1-ső fokozatába Bódy József, Katonáné Krób Róza, Udvardy Vince, Réthy Gábor, Gay Károly zalaegerszegi, Feleki Alajos, Keszler Gyula és Vastag János tapolcai, Csatkó Alajos keszthelyi, Rédey Ferenc csáktornyai, Hoffman Mór, Schmiéd Károly, Rozgonyi Lajos és Sauermann Mihály nagykanizsai és Kiss Dénes alsólendvai polg. isk. tanítókat, — a X.

oszt. 2-ik fokozatába Kiss Lajos, Mattusch Rikárd zalaegerszegi, Décsy Mária, Alszegei Alajos, Fischer Endre csáktornyai, Posch Zsigmond keszthelyi, Németh Mihály, Pataky Kálmán alsólendvai és Valjuvszky Antal nagykanizsai polgári iskolai tanítókat, — a XI. oszt. 1-ső fokozatába pedig Krób Matild zalaegerszegi tanítónőt léptette elő.

— **A gyümölcsenyésztés érdekében** a magyar földhivatalintézet, hogy a községi faiskolák útján a hazai gyümölcsenyésztést előmozdítsa, 1892-től 1902-ig minden évben egy 300 frtos, 2 db. 200 frtos és 18 darab 100 frtos jutalmat tűz ki oly tanítók számára, kik faiskolát kezelnék és a fenyésztés terén szembetűnő sikert képesek felmutatni. Az 50 kros körvényeket folyó évi július hó 1-ig kell a tanfelügyelőséghez beadni, aki azután a földmivélségi miniszterhez terjeszti föl. A körvény a faiskola vázlatos rajzával, részletes leírásával s a csemeték és oltványok kor-, nem- és fajszerinti kinutatásával szerelendő föl.

— **Bírói kinevezések.** A király dr. Szűcs Miklós nagykanizsai törvényszéki bírót a debreceni ítélő táblához bírónak nevezte ki, Filipich János letenyei járásbíró pedig [a VII. fizetési osztályba léptette elő.

— **A közigazgatási bizottság** májushavi üléséből Sümeg kérelmét az anyakönyvvezető mellé állami helyettes anyakönyvvezető kinevezése tárgyában, Fűzik Gyula fűszolgabíró véleményes javaslata alapján a miniszterhez pártolólág terjesztik föl.

— **Faképnél hagyott menyasszony.** Szabó Ignác nagygyőrű kocsis ismeretséget kötött Ecker Katalin nagykanizsai leánnyal és kijelentette, hogy komoly nősülési szánékra van. — A leánynak megvetett a legény, az édes anyja is meg volt vele elégedve. Megtörtént az eljegyzés, a plebániánál is beiratkoztak és a legény oda telepedett hozzájuk, jól evett ivott; f. hó 4-én azonban mikor a leány anyjával együtt távol volt, összepakolta a háznál talált értékeiből 2 arany gyűrűt, 4 frt készpénzt és bucsut mondott a kaputellának. — Most a rendőrség keresi a megszaladt vőlegényt.

— **Meghívó.** A zala megyei általános tanítótestület sümegi köre május hó 22-én tartja az évi tavaszi gyűlést Tapolcán, melyre a tisztelt tagok és tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. A gyűlés tárgyai lesznek: 1. Elnöki megnyitó és jegyzőkönyvhiteljesítés. 2. Feleki Alajos tapolcai polgáriskolai tanár előadása az állóórásról. 3. Csepregi Gábor csabrendeki állami iskolai néptanító előad. a gazdasági ismétlő iskolákról. 4. Pénz- és könyvtári jelentés. 5. Elnöki jelentések, központi és köri ügyek, indítványok. 6. Jegyzőkönyv hiteljesítőinek megválasztása, a jövő gyűlés helyének megállapítása s a gyűlésre elméleti és gyakorlati előadások biztosítása. 7. Végre kirándulás az állami szállótelepre tanulmányozás végett. Könyve József, a jkr elnöke.

— **A huszár bravur vége.** Keszthelyen e hó 11-én reggel 7 órakor három huszár vágatott végig a Deák Ferenc utcán. ki a katonai lövőde felé. Lassabban is odaértek volna, de hát vitézkedni muszáj, ha az ember huszár. Az egyik legény addig sarkantuzta a paripát, míg ez egyszer megvadulva levette lovasát, kinek lába menten kettétört. Kocsin szállították haza a szegény katonát, ki sokat szenved, de felgyógyulásához remény van.

— **Az állami tisztviselőket** megillető kedvezményes vatuti jegyekre vonatkozólag a m. kir. közig. bíróság f. hó 8-án kelt 7306. sz. ítéletével kimondotta, hogy a fóláru vasúti menetjegy váltására jogosító arcképes évi, valamint a XI. fizetési osztályba sorozott állami tisztviselők részére esetről-esetre kiadandó igazolványokért beadott körvények az ill. dij. 14. tét. u.) pontja értelmében illetékmentesek.

— **A tapolcai szülő- és borgazdasági tanfolyamha** a sümegi tanítók közül Kocsis Károly kántortanító a hallgatók közé fólvettek.

— **Közgyűlés.** A sümegi polgári önképző kör ma d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart.

— **Felvétel tanítóképzőbe.** A csáktornyai állami tanítóképző intézet első osztályába az 1897—98-ik tanévre felvételnok, kik életük 15-ik évét folyó évi szeptember 1-én betöltik, vagy korengedélyt nyernek, testileg épek és egészségesek s a polgári-, vagy középiskola 4-ik (a felső népiskola 3-ik) osztályát elvégezték, vagy esetleg felvételi vizsgálatot tesznek. A felveendő első éves tanító növendékek közül 22-ön államségélyben részesülnek. Még pedig első sorban mind a 22 növendék az intézet internátusában ingyen lakást és mosást kap; ezenkívül közülök (előmenetelükhöz és anyagi viszonyaikhoz képest) hárman ingyen, hárman havi 3 frtnak, tízen havi 5 frtnak és hatan havi 10 frtnak az intézet pénztárába történő befizetése mellett az intézet köztartásán reggeli, ebéd és vacsorából álló élelmezést nyernek. A felvételre vonatkozó körvények a képző-intézet igazgató tanácsára címzve folyó évi május hó 31-ig a csáktornyai állami tanítóképző-intézet igazgatóságához kü-

dendők. A körvényhez csatolandó: a mult tanévi osztálybizonyítvány s a jelen tanévről az időszaki értesítő, születési bizonyítvány, tisztí orvosi bizonyítvány, községi bizonyítvány a szülők vagyoni állapotáról, évi jövödelméről, a kis-korú családtagok számáról és életkoráról s a családfő polgári állásáról. Ha a körvényhez szegénységi bizonyítvány csatolatik, a körvény s mellékletei bélyegmentesek.

— **Tanítógyűlés.** A sümegi róm. kat. tanítókar folyó évi tavaszi rendes közgyűlését 15-én tartotta. Az ülésen a tagokon kívül Eitner Sándor iskolaszéki elnök, Talabér Károly iskolaszéki tag és Csepregi Gábor csabrendeki állami iskolai tanító mint vendégek voltak jelen. Az elnöki tisztelet Mild Mihály egyházi és Bánfi Alajos világi elnök töltötték be. Az ülés tárgyai közül első helyen emeljük ki Grósic Mária sümegi felsőleányiskolai tanítónőnek kiváló pedagógiai készséggel írt, érdekes felolvasását, melynek címe „Tanügyi felszégések”. A leköltött figyelemmel végighallgatott és élvezetes, szép felolvasásért felolvasó jegyzőkönyvi köszönetet kapott. Vida János pénztáros jelentése szerint a mult év pénzmaradványa 30 frt. 22 kr. volt, ehhez befolyt tagdíj 12 frt. kiadás 7 frt. 60 kr. volt, így az egyesület vagyona 34 frt. 62 kr. A számadások rendben lévén, a felmentést pénztáros megkapta. A július 1-én Veszprémben tartandó középponti gyűlésre egyhangulag Kocsis Károly helybeli kántortanítót választották meg. A középpont szerint a Gondviselés segítő alap nem bírja meg a mostani segélyzéseket. Erre vonatkozólag a közgyűlés némi vitakozás után elfogadta Bánfi Alajos következő előterjesztését: a) emeljék a tagdíjat évi 3 koronára b) a hanyagfizetők fizessenek 5% késedelmi kamatot, c) rendes évi segélyben csak azok, illetve családjaik részesüljenek, kik legalább 5 év óta rendes fizetőtagjai az egyesületnek. Az elemi iskolai rendtartás és a tanító, igazgató és elnök közötti viszonyra szintén elnök javaslatát fogadták el. E szerint a kérdés a népiskolai törvény revíziója alkalmával oldandó meg.

— **A közönség köréből.** Több rendbeli panaszt kaptunk, hogy valaki tíres órának földörítésére igen különös s eléggé meg nem róható passzióval szerez magának kétes gyönyörűségeket. Az illető több intelligens család részére, ezek aláírásával nagy összegekre rúgó megrendeléseket küld be egyes bécsi cégeknek. Ezek teljes jóhiszeműséggel becsomagolják a megrendelt árukat s elküldik ide a rendelő címére. Ekkor azután kislül, hogy a megrendelés hamis, ami az illető családoknak nagy kellemetlenségeket és bosszúságot szerez, a cégeknek pedig ezeken felül még érzékeny anyagi károkat és sok fölösleges munkát is okoz. Nyilvánosságra hozzuk e visszaéléseket s figyelmeztetjük a hamis megrendelőt, hogy a nyomozás megindult kiltének fölfedezésére, ami ha sikerül, ugy bizonyára a bíróság előtt issza meg furesa passziójának keserű levét.

— **Szülőfelújítási kölcsönök.** A szőlőkötésön engedélyező bizottság a Magyar Agrár és Járadekbank helyiségében Bedő Albert nyug. államtitkár előklete alatt legutóbb tartott ülésében 145 félnek 372 $\frac{1}{2}$ kat. holdra 262.000 frtnyi kölcsönt engedélyezett. Eddig összesen 527 félnek 1936 kat. holdra 1.456.883 frtnyi kölcsönt engedélyeztek. Az engedélyezett kölcsönökből 568.600 frtnyi kötelezvény összeg folyósított. A folyósításnál a késedelmet főképp az okozza, hogy a kölcsönök addig anig telekkönyvileg be nem jegyeztettek, nem folyósíthatók. A folyósítás a teljesített felújítási munkálatok arányában történik és e tekintetben is küzdeni kellett a kezdet nehézségeivel. A kölcsönökre igényt tartó felek saját érdekükben minden esetre helyesen fognak eljárni, ha körvényeiket már most, az év folyamán beadják, mert így biztosíthatják magukat arra nézve, hogy az ősszel és tavasszal a munkálatok megkezdése idején kölcsönök a folyósítás stádiumában legyenek.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelmiügyi miniszter Ács Sándor káptalanfai plebánusnak és Pollák József dr. devecseri lakosnak a magyar királyi államvasutak Devecser állomásától a dunántúli h. é. vasútra Sümeg állomásáig vezető h. é. vasútra az előmunkálati engedélyt megadta.

— **A kávé árak esése** városunkban is észlelhető. Mint értesültünk, Bódis Máttyás kereskedésben 1 kiló kávét lehet 1 frt 60 kr-ért kapni sőt 5 kiló vételnél még engedelményt is ad.

— **Cselédek között.** Szakácsnő: — Mond csak, Borsca, szokott-e a nagysága főzni? Szakácsnő: Szokott . . . dűhében.

— **Lehetetlenség.** Ur (az újjeli órhöz): Mondja csak, mért fuj maga csak egyet, mikor tizet ver az óra?

— **Újjeli ór:** Hát ezt sem tudja? A mullát csak nem fujhatom ki — hát csak azért.

— **Mély gyász.** Technikus: Ugy látom, nagyon gyászolod nagy bátyádat.

— **Jogász:** Bizony nagyon. Még sört is csupán csak barnát iszom.

— **Monolog estély.** Ma vasárnap a kaszinó nagytermében Sió Ferenc, jeles monolog-előadó recitator előadást rendez. A közönségnek kellemesen szórakoztató és élvezetes estély műsora: 1. Az udvarias ember. (Humoros monolog.) — 2. A légy. (Vig monolog.) — 3. Desperátur. (Humoros monolog.) — 4. A hajótörés. (Komoly monolog.) — 5. Szeretem a nőt. (Vig monolog.) — Szavatok stb. — Sió főleg az intelligens családok és a nem kasznói tagok megjelenését is kéri ez egy nem nagy helyárral rendezendő előadásra.

Hirdetések jutányos áron felvétetnek Horvát Gábor könyvnyomdájában Sümegen.

1726 sz. 1897

Árverési hirdetmény kivonat.

A sümegi kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Jenyay Géza ügyvéd által képviselt Lázár Zsigmond végrehajratónak Léhárt Vendel végrehajtást szenvedett ellen 197 frt tőke köve telés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az árverést a sümegi kir. járásbíróóság területén lévő a csáfordi 627 számú telekjegyző könyvben A 2 sor 1265/6, hr. szám alatt felvet ingatlanból Léhárt Vendelt illető 1/4 részre 355 frt ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1897. évi június hó 12-ik napján dél előtti 10 órakor Csáford község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozókat tartoznak az ingatlanok becsárának 10% vagy is 35 frt 50 krt. készpénzben vagy az 1881. 60 t. c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt 3. sz. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kir. bíróság mint tkvi hatóság Sümegen 1897 évi február hó 23-ik napján.

Szerdahely kir. aljbíró.

Értesítés.

Van szerencsém tudatni miszerint a petáneci savanyu viz főraktárát Sümeg és vidékére átvettem s palaczkonkint 9 krért árusítom.

Palaczkokat külön 6 krba számítom fel s ez árban visszaveszem.

Ajánlom továbbá a következő friss töltésű vizeket n. m.

Mohai Ágnes, Luhi Margit, Billini, Giesshübli, Selters. Karlsbadi, Krondorfi, Lipiki, Halli, Emsi, Radaini, Regedei, Rohitsi, Salvator. Srebrenicai Guber, Levicoi, Ranceguoi, Budai keserűvizeket.

kiváló tisztelettel

Bódis Mátyás.

Hirdetmény.

A Sümegi Népbank igazgatósága 1897. évi május hó 10-én tartott gyűlésén, tekintetbe véve ugy a vidéki, valamint a helybeli lakosságnak igényeit, határozatilag kimondotta, hogy

f. évi június 1-től kezdve hivatalos óráit hetenkint **3-szor tartja és pedig hétfőn, szerdán és pénteken**

mindenkor délután 2 órától 6 óráig azon megjegyzéssel, hogy a törzsbetéti befizetések szerdán és pénteken eszközöltetnek.

Ez által alkalmat nyújt a közönségnek, hogy ügyleteit könyebben lebonyolíthassa.

Sümegen, 1897. május 12-én.

Az igazgatóság.

Ki iszik
Kathreiner-féle
Kneipp-maláta-kávét?

Mindenki a ki félti az egészségét és mégsem akar lemondani a kávé megszokott kellemes élvezetéről. Mert a Kathreiner-kávé hozzátétele által elvész az idegizgató bakkávének általánosan ismert és rendszeres használatnál annyira egészségrontó hatása. *****

Mindenki a kinek egészségét valami megrontotta. Különösen ideg- s gyomorbántalmakban szenvedőknel sok ezer esetben a legégszégesebb és a legkönnyebben megemészthető italnak bizonyult a tiszta Kathreiner-kávé. *****

Minden asszony és gyermek, a kinek gyöngye szervezete különösen jótékony hatással van a tápláló Kathreiner-kávé s a kik kellemes, enyhe íze miatt, ugy bakkávével keverve, mint tisztán nagyon szeretik.

Mindenki a ki a háztartásban takarékos, de izletes és a mellett egészséges kávéitalt mégsem akar magától megvonni. Takarékosági szempontból is ajánlható a Kathreiner-kávé, akár bakkávéval vegyítve, akár tisztán. *****

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé valóban egészségi és családi kávé, a mely szemekben a legjobb malátából készül; a bakkávé kedvelt ízét a Kathreiner-féle gyártási mód adja meg neki, a mely a leghíresebb szaktokintéylektől ellismerve, minden művelt államban tért hódított. Csak a Kathreiner-kávé egyesíti magában a bakkávé kellemesen ingerlő ízét és a malátakávének egészséges, orvosilag ellismert és megerősített előnyeit.

Kérelem. Tévedések és megkárosodás kiküldése végett bevásárlás alkalmával tessék jól vigyázni az eredeti dobozra, a melyen ez a felírás van **Kathreiner.**

Az olyan csomagban, a melyen nincs rajta a Kathreiner név, kizárított kávé van.

Horvát Gábor könyvnyomdaja Sümegen.